

מסורת הש"ס

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מג.

עין משפט
גזר מצוה

ד א מ"י פ"ז מהלכות
לולב הלכה ד:
ה ב מ"י שם הל' ז:
ו ג מ"י שם הלכה י סמג
שם טו"ע א"ח סי'
תרגם ספ"ק א:
ז ד מ"י פ"ז מהלכות
סוכה (הלכה ה) והלכה
ו סמג עשין מג טו"ע
א"ח סי' תלגט ספ"ק א:

רבינו הנואל

ויעבירו ד' אמות ברשות
הריבם. והיינו טעמא
דשופר והיינו טעמא
דמגילה. ואקשינן אי
טוב ניגורו אפי' יום
טוב ראשון. ושני יום
טוב ראשון דאיתיה מן
התורה בגבולין. לא
גזרו רבנן בביתו. אבל
שאר הימים דליתנהו מן
התורה בגבולין. גזרו רבנן
ליטלו בביתו. ואקשינן אי
הכי דאיתיה מן התורה
בגבולין. האידנא נידחי
ליטלו בביתו. ודחינן לא
ידעינן בקביעת דירחא.
ומסיפא לא דחינן שבת.
בית הוועד ידיע בקביעת
דירחא לידחו. ושניין אין
לדירחו דידעי בקביעת
דירחא האידנא נמי דחי.
מדחין בפרק לולב הגזול
יום טוב הראשון של
חג שחל להיות בשבת
לא העם מוליכין את
הלביהן לבית הכנסת.
ובפירקין תנן כל העם
מוליכין להלביהן לחר
הבית. ש"מ בומן שביח
המקדש קיים היו מוליכין
להלביהן לחר הבית. אחר
שחבר בית המקדש היו
מוליכין להלביהן לבית
הכנסת. ונדרת האי סברא.
דהא מקשינן לקמן. ושניין
לא אידי ואידי בומן
שביח המקדש קיים ולא
קשיא. במקדש בהר הבית
ובגבולין ובשאר המדינות
בכנסת. ותריייהו בומן
שביח המקדש קיים. יום
ראשון דאיתיה מן התורה
בגבולין מנא לן. דתניא
ולקחתם כל אחד ואחד.
לכם משלכם. להוציא
השואל הגזול. ביום
ואפי' בשבת. לאיתוי
מכשירי לולב ואליבא דר'
אליעזר. ביום למעוטי
לילות אליבא דרבנן. אבל
לולב לא איצטרך קרא
למישרי לטול. ראשון
ואפילו בגבולין. הראשון
שאינו דוחה אלא אותו
יום הראשון בלבד. סוכה
שנוחה בלילות כבימים
כנא לן.

ויעבירו ארבע אמות כר"ר. הוא הדין דמלי למימר ויוציא מרשות
היחיד לרשות הרבים אלא שצריך מקומות וענינים אמרינן יש לחוש
להעצרת ארבע אמות ואין לחוש להוצאה כגון אם היה מונח ככרמלית
או בקרפף או בגינה דלין כאל אסור הוצאה לאוריינתא ויש כאל

אסור העצרה כר"ר או הגביו על
מנת ליעלו ולא להוציא ונמלך להוציא
פטור משום הוצאה אם לא עמד
לפוש צינחם כלאמרינן במסכת שבת
(דף ה:): **הא סקינן ליה רצנן ליעלו**
צניסו. כדקתני מתינתין התקינו
שיהא כל אחד ואחד נוטל צניסו וממך
שלא התרת לו אלא צניסו וזכר
הוא ולא אחי לאפוקי: **אלא ראשון.**
דחשבה נטילתו דאפי' בגבולין חייב
לא גזרו ציה רצנן לא בגבולין ולא
במקדש אבל שאר הימים שאינו מן
התורה אלא במקדש לא חשיבה נטילה
דידה וגזרו ציה רצנן משום חומרה
דשבת אף במקדש. ואם תאמר נמלאו
צ"ד ממין לעקור דבר מן התורה הא

אותצניה ציצנות (דף ט:): ושניין שז
ואל תעשה שאני: **אי הכי.** משום
דאיתיה בגבולין לא גזרו ציה:
האיננה נמי. לדיחא צ"ט ראשון את
השבת: **לא ידעינן קציעא דירחא.**
שמה אין י"ט עד למחר דהוא לן
למעבד אלו מעבור: **איננה.** צני
א"י שעדיין מקדשין על (א) הראיה:
ידחו. לכו אף צנון הזה: **ופניא**
אידך. מתינתין היא צנון פירקין
לעיל (דף מ"א:): **ביום אפי' נשבת.**
דמשמע כל דהו יום וקרא יתירא
הוא דמלי למכתב צראשון: **ראשון**
אף בגבולין. לאו מרצויה דריש אלא
ולקחתם ציוס ראשון ולא פירש מקדש
משמע אפי' בגבולין: **הראשון.** ה"א
מיעוטא הוא כלומר צראשון לחודיה
הוא דאמינא לך ואף נשבת: **אליעזר**
קרא למישרא עלטול. דרצנן עדיין
לא נאסר עלטול צעולם וצא הכתוב
להמירו כאל: **למישרי לולב.** צא
הכתוב ללמדך שמכשירי לולב דוחין
את השבת כלומר מיקוניה ואפילו
לקולטו מן המחזור ולאודו: **ואמר**
לנלן ימים. צולצו מה להלן ימים
ולא לילות כדכתיב ציוס הראשון:
במלואים. כדכתיב יומם ולילה וגו':
אבל מועד תשבו יומם ולילה וגו':
סוכה מזוהה כל היום ומלואים
מזוהה כל היום לישיב צעורה ושלל
ללאת כדכתיב [שם] ומפתח אהל מועד
לא תלכו שבעת ימים ואמר [שם]
תשבו יומם ולילה שבעת ימים:

(א) [צ"ל דמנן]. (ב) [לעיל
מנן]. (ג) [לקמן מנן].
(ד) [צ"ל דמנן]. (ה) [לעיל
מנן]. (ו) [שם]. (ז) [שם].
קלל: (ח) ג"ז שם. (ט) [ועי'
מוס' ר"ה כט: ד"ה שמה
ותוס' מגילה ד: ד"ה
ויעבירו ותוס' ציה יח.
ד"ה שמה]. (י) [צ"ל לדי
אבל]. (י) [ועי' מוס' פסחים
נא: ד"ה כנון]. (י) [צ"ל
ומשה]. (ט) [לעיל כח:].

תורה אור השלם

1. ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ תדר
כפת תמריו וקנה עץ
עבת ופרדיו ופז
ושמחתם לפני ה'
אלהיכם בשבעת ימים:
ויקרא כג מ
2. פסכת תשבו שבעת
ימים כל הארץ
בארץ אלל פסכתי:
ויקרא כג מ
3. ופתח אהל מועד
תשבו יומם ולילה
שבעת ימים ושמחתם
את משמרת ה' ולא
תמורתו כי כן צויתי:
ויקרא ח לה

הגהות הב"ח

(א) גמ' ראשון אפילו
בגבולין הראשון י"ט
ובפסחים דף ה מוקי זה
ללימוד אחר: (ב) שם אחר
אומר ימים ואפילו לילות זה
אין אלא ימים ולא לילות
ודין הוא נאמר כאל ימים
ונאמר במלואים ימים מה
להלן ימים ואפילו לילות
אף כאל ימים ואפילו
לילות או כל לרך זו נאמר
כאל ימים ונאמר להלן
ימים מה להלן ימים ולא
לילות אף כאל ימים ולא
לילות נראה למי דומה דין
דבר צ"ל: (א) ש"ש ד"ה
איננה וכו' על פי הראיה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ויעבירו וכו'
וטעם ראשון נראה. עין
שירובין דף קכ ע"ב מוס'
ד"ה הכא צולצן:

מוסף רש"י

אמר קרא ביום ואפילו
בשבת. מלגל כתיב
צראשון. לנרשא אהל ככל
יום שהוא ראשון לחג
(שבת קלא:).

ויעבירו ארבע אמות כר"ר. ה"ה דמלי למימר ויוציאו
מרה"י לרה"ר אלא שצריך מקומות וענינים אמרינן
דיש לחוש להעצרת ארבע אמות ואין לחוש להוצאה כגון אם היה
מונח ככרמלית או בקרפף או בגינה דלין כאל אסור הוצאה מדאורייתא

ויש כאל אסור העצרה כר"ר או
אם הגביו על מנת ליעלו ולא
להוציא ונמלך עליו להוציא פטור אם
לא עמד לפוש צינחם כלאמרינן
בפ"ק דשבת (דף ה:): **כך פ"י צנוטו**
וטעם זה לא יתכן דגבי העצרה נמי
אם מתחילה נטלו על מנת שלא
להעבירו ארבע אמות אפי' שהעבירו
אחרי כן לא מחייב אם לא עמד
לפוש צינחם: **וטעם ראשון נראה**
אי נמי מרה"י לרה"ר אית להו היכירה
ולכא למיגזר אבל כר"ר וזמנין
ללא אדעתיה ומעביר ארבע אמות:

הא תקינו רבנן ליישוב בביתו.
דקתני מתינתין וממך שלא
התרת לו אלא צניסו וזכר הוא ולא
אחי לאפוקי וכי תימא א"כ לתקנו
נמי לא צענע צניסו כשחל בשבת
יודע בגמרא דמהני קלמ' הואיל
דראשון דאורייתא: **א"י ידעינן**
בקביעת דירחא. לאו משום דלא
ידעינן דהא אמרינן צריש ציה
(דף ד:): **דהאיננה ידעינן אלא עבוד**
דחם דזמנין דגזרו גזרה ואפי'
לקלקלו וצ"י מקום שנהגו (פסחים
נא: ושם) **דאמ' ליה רב ספרא** (לרצא)
כגון אנה דידענא קציעא דירחא
ציוסו לא עבידנא במדבר מאי לא
כמו שפירש צנוטו' שהיה צקי צסוד
העיצור דמ"מ אסור כדפריש' אלא
מפרש צניסו פ"י דהוא דליר היכא
דמטו שלוחי תשרי וזמנין דאולי צניסן
היכא דמטו שלוחי ניסן ולא מטו
שלוחי תשרי דגזרינן צההוא דוכתא
ניסן אטו תשרי ועבדינן תרי יומי
כלאמרינן כסוף פ"ק דראש השנה
(דף כא:): **א"יננה ידעי בקביעת**
דירחא אין הכי נמי. אין מקלנו זו
קיימא ללקמן דאיתיה כיון דלדין זו
דחי לדידה נמי לא דחי (ו) (וברייתא)
דקתני מוליכין לולציהן לצית הכנסת
מוקמינן צנון שצית המקדש קיים
וצגבולין וא"ת מאי שנה משופר דתנן
פרק ד' דר"ה (דף כט: ושם) י"ט של
ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו
מוקעין אצל לא כמדינה וי"ל דשאני
לולב שאינו אלא טלטול צעלמא
וכיון דאיתתרי במקדש לא החמירו
כמדינה אצל כמקיעת שופר איכא
מעשה חכמה ושמור צה טפי ומיחו
קשה דלאחר חורבן הקילו בשופר
טפי מצולצו דתנן כר"ר (שם) משחזר
צשבו
זהמ"ק התקין רבי יוחנן בן זכאי שהיו מוקעין כ"מ שיש צו צ"ד ולולב לא איתתרי כלל כדמסקין לקמן וי"ל דשופר שהוא לעלות וצרכונו של ישראל
לאיתים ששכמים לא רצו לנטל לגמרי וכיון דכח צ"ד תקנו תקנו ככל מקום שיש צו צ"ד אפי' שצנון במקדש ודקא ועוד דצנין
הוא דלולב יהא דוחה בגבולין יותר משופר כר"ר דלא ידעי קציעות החודש אלא צירושלים אצל י"ט ראשון דלולב היה ידוע אף בגבולין:
הראשון במלמד שאינו דוחה אלא י"ט ראשון. מיתורא דה"א קא דריש דה"א מיעוטא הוא כלומר צראשון לחודיה הוא דצו ציוס
וצפ' גיד הכסה (חולין ד' כס). דרש הירך המיומנת שצריך למעוטי שמאל וכן העולה עולה ראשונה (פסחים ד' נח):
וזמנין דאיתיה ה"א לרצות כלאמרינן לעיל כסוף פרק הישן (ד' נח): גצי מוספת עינוי דיוס הכפופים האזרח לרצות את הנשים וגצי
סוכה האזרח לרצות את הגרים כל אחד לפי עניינו: **וסוכה** גופה מנצן. דאי משום תשבו כעין תדורו מה דירה צין ציוס צין
צליה דמהאי טעמא הוה מרצנין נשים מה דירה איש ואשתו אי לאו משום הלכתא שאני הכא דמעטיה קרא כהדיא לילות דשבעת
ימים משמע ימים ולא לילות דשבעת ימים מיהו למאי דקאמרינן נראה למי דומה קשה: